

Liber

appellari solet: id est celū et terra: utiq; maius ē q̄ solū celū aut sola terra. Et in vno q̄q; corpore aliud est magnitudo: aliud color: aliud figura. **P**ōt em̄ et diminuta magnitudine manere idē color et eadē figura: et colore mutato manere eadē figura et eadē magnitudo: et figura eadem non manente: tam magnū eē et eodē mō coloratū. Et quecūq; alia simul dicuntur de corpore: possunt et simul et plura sine ceteris cōmutari. **P**er hoc multiplex esse cōvincit natura corporis: simplex aut nullo modo. **C**reatura quoq; spiritalis sicut est anima: est quidē in corporis comparatione simplicior: sine cōparatione autem corporis multiplex est: etiāz ipa non simplex. **N**am ideo simplicior est corpore: quia non mole diffunditur per spacium loci: sed in vnoquoq; corpore: et in vno toto tota est: et in qualibet parte eius tota est. **E**t idō cum sit aliquid in quibus exigua particula corporis quod sentiat anima: quibus non fiat ī toto corpore: illa tamen tota sentit: quia tota non latet. **S**ed tamen etiā in anima cum aliud sit artificiosum esse: aliud inerte: aliud actum: aliud memorem: aliud cupiditas: aliud timor: aliud leticia: aliud tristitia: possint q̄ et alia sine alijs: et alia magis: alia minus innumerabilia et innumerabiliter in anime natura inueniri: manifestū est non simplicē: sed multiplicē esse naturam. **N**ihil em̄ simplex mutabile est: oīs autem creatura mutabilis.

De simplici et incōmutabili essentia dei quibus multipliciter scdm substantiam nominatur.

Capitulum VII.

Quis vero multipliciter quidem dicitur magnus: bonus: sapiens: beatus: verus: et quicquid aliud non indigne dici videtur. **S**ed eadem magnitudo eius ē: que sapientia: **N**on enim mole magnus est: s̄ virtute. **E**t eadem bonitas que sapientia et magnitudo: et eadem veritas que illa omnia. **E**t nō ē ibi aliō beatū esse: et aliud magnum: aut sapientem: aut verum: aut bonū esse: aut omnino ipm̄ esse. **N**ec quoniam trinitas est: ideo triplex purandus est. **A**liquin minor erit pater solus: aut filius solus: q̄ simul pater et filius. **Q**uibus non inueniatur quomodo dici possit: aut pater solus aut filius solus: cum semper atq; inseparabiliter et ille cum filio sit: et ille cum patre: non vt ambo sint pater: aut ambo filii: sed qz semper inuicē: neuter solus. **Q**uia x̄o dicim⁹ et deū solū ipam trinitatē: quibus semper sit cū spiritib⁹ et aīabus sanctis: s̄ solū dicimus q̄ de⁹ est: qz nō et illi cū illo deus sunt: ita soluz p̄m dicimus p̄m: nō qz sepatur a filio: s̄ qz

non simul ambo pater sunt

Trinitatē deitatis nullo mō triplicē esse dicendā: qz nec tria ibi pl⁹ sūt q̄ vnū: nec vnum minus q̄ tria.

Capitulum VIII.

Um itaq; tantus est solus pater: vel solius filius: vel solus spūsanct⁹: q̄n tus est fil⁹ p̄ et filius et spūsanct⁹: nullo mō triplex dicēdus est. **C**orpora quippe ad unctiōe sua crescunt. **Q**uis em̄ qui adheret vxori sue: vnū corpus fit: maius tñ corpus fit: q̄ si sol⁹ viri eēt: aut sol⁹ vxoris. **I**n reb⁹ aut spiritalibus cū minor maiori adherescit: sicut creatura creatori: illa fit maior q̄ erat: nō ille. **I**n his em̄ q̄ nō mole magna sunt: hoc ē mai⁹ esse qd̄ est meli⁹ eē. **M**elior aut fit spūs alicui⁹ creature: cū adheret creatori: q̄ si non adheret: et idō etiā maior qz melior. **Q**ui ḡ adheret dño: vnus spūs est: sed tñ dñs nō idō fit maior: quibus fiat ille qui adheret dño. **I**n ipō igi⁹ deo cū adheret equali patri filii equalis: aut spūsanct⁹ patri et filio equalis: nō fit maior: de⁹ q̄ singuli eoz: qz non est quo crescat illa pfectio. **P**erfectus aut siue p̄: siue filii: siue spūsanctus: et pfectus deus: p̄ et filius et spūsanctus et ideo trinitas potius q̄ triplex.

De solo vero deo patre et filio et spiritu sancto.

Capitulum IX.

Quoniam ostendimus quō possit dici solus p̄: qz non nisi ipē ibi p̄ consideranda est illa sententia q̄ dicitur: deū v̄z solum non esse patre solū: sed p̄m et filium et spiritum sanctum. **S**i quis em̄ interroget: p̄ solus vtrum sit deus: quomodo respondetur nō esse nisi forte ita dicamus eē quidē patrem deum: sed non esse solum deū: esse aut solum deum: p̄m et filium et spiritum sanctum. **S**ed quid agimus d illo testimonio dñi. **N**isi em̄ dicebat: et p̄m nominauerat ad quē loquebatur: cū ait: **N**ec est vita eterna: vt cognoscant te vnū verū deū. **Q**uidē arriani sic solent accipere: quasi nō sit filii⁹ verus de⁹. **Q**uibus exclusis: videndū est an intelligere cogamur: cū dicitur est p̄. **E**t cognoscant te vnū v̄z deū: tanq̄ hoc insinuare voluerit: qz et solus p̄ deus verus est: ne non intelligemus deū: nisi ipa tria sūt p̄m et filium et spūsanctū. **N**ū ḡ ex dñi testimonio: et p̄m vnū verū deū dicim⁹: et filium vnū v̄z deū: et spūsanctū vnū v̄z deū: et simul p̄m et filium et spiritum sanctū: id est siml ipam trinitatē: non tres veros deos: sed vnū v̄z deū. **E**n qm̄ addidit: **E**t quem misisti iesum xp̄m: subaudiendum est vnum verum deum. **E**t ordo verborū est: vt te et quem misisti iesum xp̄m: cognoscant

Secū. 2.

1. Cor. 6.

Job. 4.

Ubi. 5.

Ubidem.

vnū verū deū. **S**ur ergo tacuit de spū sancto: an qm̄ sequens est. vt vbicūq; noīat vnū tant a pace vna adherēs: vt per hāc vtrumq; vnū sit: iā ex hoc intelligat etiā ipa par: q̄uis nō cōmemoret. **N**ā z illo loco ap̄s videt q̄si p̄mittere spū sanctū. z tñ etiā ibi intelligit vbi ait. **O**īa vestra. vos autē xp̄i. xp̄s autē dei. **I**bidē. **S**icut caput mulieris vir. caput viri xp̄s: caput autē xp̄i deus. **S**ed rursus si de^o nō nisi oīa sūt tria: quō caput xp̄i de^o: id est caput xp̄i trinitas: cū in trinitate sit xp̄s vt sit trinitas. **A**n qd̄ est pater cū filio: caput est ei qd̄ ē sol^o filius: cū filio em̄ pater deus. solus autē filius xp̄s est: maxie qz iā verbū caro factū loquitur. **S**cōm quā humilitatē ei^o etiā maior est pater si cut dicit. **Q**m̄ p̄ maior me est: vt hoc ip̄m deū esse qd̄ illi cū patre vnū est: caput sit hoīs mediatoris: qd̄ ip̄e solus est. **S**i em̄ mentē re-cte dicimus p̄ncipale hoīs. id est tāq; caput hūane substātie: cū ip̄e hō cū mente sit homo cur nō multo cōgruētius: multoq; magis ver- bū cū patre qd̄ simul deus est: caput est xp̄i: q̄- nis xp̄s hō nisi cū verbo qd̄ caro factum est: in- telligi non possit. **S**ed hoc vt iā diximus: ali- quāto diligent^{er} postea considerabim^{us}. **N**ūc autē equalitas trinitatis: z vna eadēq; substā- tia quantū breuiter poruimus demonstrata est vt quoquo mō se habeat ista questio: quā dis- cutiendā ac rōre intentione distulimus: nihil impediāt quo minus fateamur summā equa- litatē patris z filij z spiritus sancti

De sententia sancti hilarij qua in trinitate personarum proprietatem intelligitur demō- strasse **C**apitulum. X.

Quidā cum vellet breuissime singula- rum in trinitate personarum insinu- are propria: eternitas inquit in pa- tre: species in imagine: vsus in munere. **E**t qz non mediocris auctoritatis in tractatione scripturarū: z assertionē fidei vir extitit. hilari^o enim hoc in libris suis posuit. horum verborū: id est patris z imaginis: z muneris: eternitatē z speciei: z vsus: abditam scrutatus intelligē- tiam: quantū valeo nō eum secutū arbitror in eternitatis vocabulo: nisi qz pater non habet patrem de quo sit: filius autē de patre est vt sit: atq; vt illi coeternus sit. **I**mago em̄ si p̄fecte implet illud cuius imago est: ipa coequatur ei non illud imagini sue. **I**n qua imagine sp̄m noīauit: credo qz p̄pter pulchritudinē: vbi iā est tanta cōgruentia z prima equalitas: z pri- ma similitudo: nulla in re dissidens: z nullo mo- do inequalis: z nulla ex parte dissimilis: sed ad idēdem respondēs ei cuius imago est. **U**bi

est prima z summa vita: cui non est aliud viuere z aliud eē: sed idē est esse z viuere. **E**t p̄m^o ac sūm^o intellectus: cui non est aliud viuere z aliud intelligere. sed id qd̄ est intelligere. s̄ vi- uere: hoc esse est. vnū oīa. tanq; verbū p̄fecte- ctū. cui non desit aliquid. z ars quedāz oīpotē- tis atq; sapientis dei. plena oīm rationū viuē- tiū incōmutabilū. z oēs vnū in ea. sicut ipsa vnū de vno. cū quo vnū. **I**bi nouit oīa deus. q̄ fecit per ipam. z ideo cum decedant z succe- dant tempora. nō decidit aliquid vel succedit scientie dei. **N**ō em̄ hec q̄ creata sunt iō sciunt a deo. qz facta sunt. ac nō poti^o ideo facta sūt vel mutabilia. qz imutabiliter a deo sciuntur. **N**ulle igit in ineffabilis quidā cōplexus patris et imaginis non est sine p̄fuitione. sine caritatē sine gaudio. **I**lla ergo dilectio. delectatio. feli- citas. vel beatitudo. si tñ aliqua hūana voce digne d̄ vsus. ab illo appellat^o est breuiter. z ē in trinitate spū sanctus. non genitus. sed ge- nitoris genitiq; suauitas ingeniti largitate at- q; vbertate perfundens oēs creaturas. p̄ ca- ptu eaz. vt ordinem suū teneant z locis suis acquiescant. **H**ec igitur oīa que arte diuina fa- cta sunt. z vnitatē quandā in se ostendunt. et sp̄m z ordinē. **Q**uicqd̄ em̄ horū est. z vnū ali- quid est. sicut sunt nature corporū. z ingenia aīaz. z aliq; specie formaz. sicut sunt figure v̄- qualitates corporū. ac doctrine vel artes aīaz z ordinē aliquē petit aut tenet. sicut sunt pon- dera vel collocationes corporū z amores. aut delectationes aīarum. **E**terum in illa sūma trinitate tñ est vna quantū tres simul. nec pl^o aliquid sunt due q̄ vna. **S**oportet igitur vt cre- atorem per ea que facta sunt intellectū sp̄ci- entes trinitatem intelligamus. cuius in crea- tura quō dignū est apparet vestigium. **I**n illa em̄ trinitate sūma origo est rerū oīm z p̄fectis- sima pulchritudo. z beatissima delectatio. **I**ta qz illa tria. z ad se inuicē determinari vidētur z in se infinita sunt. **S**ed hic in rebus corpore- is. nō tñ est vna. quantū tres simul. z plus ali- quid sunt due q̄ vna res. **E**teruz in summa trinitate tñ ē vna q̄ntū tres sūt. nec pl^o ali- quid sūt due q̄ vna. z in se infinita sūt. **I**ta z sin- gula sūt i singul^o. z oīa i singulis. z singula i oī- bus. z oīa in oīb^o. z vnū oīa. **Q**ui videt s̄ vel **I**bidē. **S**icut speculū z i enigmate. gaudeat co- gnoscēs deū. z sic deum honoret z gr̄as agat. **Q**ui autē si videt. rēdat p̄ pietatē ad videndū. si **R**oma. **S**icut p̄ccitatē ad calūniandū. qm̄ vnus est deus. s̄ tñ trinitas. **N**ec p̄fuse accipiendū ē. **E**x q̄ oīa. p- que oīa. i q̄ oīa. nec dijs mult^o. s̄ ip̄i gl̄ia i seclā- seculoz. **E**xplieit liber sextus.

Roma. f.

I. Cor. 13.

Roma. f.